

† TIMOTEI
DIN MILA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL EPARHIEI ARADULUI

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, milă și har de la Dumnezeu, iar de la noi părintești binecuvântări!

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Ca de fiecare dată, întâmpinăm sărbătoarea Crăciunului cu înălțare sufletească, depășind de multe ori fireasca grijă lumească pentru împărtășirea de cele nepieritoare, mai ales la vreme de încercare cum este aceea petrecută în curgerea anului ce se sfârșește, dar și cu nădejdea ieșirii din cele ale necazului.

Încă din ajunul Praznicului forfota locuitorilor din orașe sau sate vădește însemnătatea acestuia prin pregătirile care se fac. Dacă s-ar întreba oricine care este pricina, desigur că se va răspunde aproape într-un glas că, este venirea lui Moș Crăciun, care poartă în realitate cugetul oricui spre Cel de la care vine toată darea cea bună și darul cel desăvârșit – Dumnezeu.

Există diferite căi pe care Moșul nemuritor cercetează pe cei înscriși în cartea Sa, așa cum dă a se înțelege istorioarele legate de Nașterea Domnului și precum îndeamnă și cântările bisericești: ”Mântuire a trimis Domnul poporului Său...”, [1] ”scrisu-s-au popoarele din porunca Cezarului; scrisu-ne-am credincioșii în numele Dumnezeirii Tale, a Dumnezeului nostru Celui Întrupat.” [2] Înțelegem că Domnul Însuși primește pe cei ce Îl primesc, coboară din cer pe pământ, așteptat de milenii spre izbăvirea din căderea celui dintâi om în greșeala neascultării și îndepărtarea din raiul de odinioară amintit de bradul împodobit și plin de daruri răspândite pretutindeni. Fiul lui Dumnezeu este de acum și Fiul Omului, în chipul celor patru atribute lămuritoare formulate după învățătura Bisericii de al patrulea Sinod Ecumenic sau a toată lumea: neamestecat și neschimbat și neîmpărțit și nedespărțit, adică Dumnezu adevărat și Om adevărat într-o unitate tainică a Persoanei spre a mântui întregul neam omenesc, restaurându-l în starea cea dintâi. Din vremuri profetul evanghelist Vechiului Testament, anunța mărețul act pe care imnograful îl sintetizează prin cuvintele îndeajuns de cunoscute la slujba întemeierii unei familii sau însoțirii sfințiților slujitori cu altarul bisericii: ”Isaia dănuiește, Fecioara a avut în

pântece și a născut Fiul pe Emanuel, pe Dumnezeu și Omul.”[3] Numele citat sau Emanuel se tâlcuiește ”cu noi este Dumnezeu.”[4] El arată totodată că, Dumnezeu nu putea fi înțeles mai potrivit de către om decât întrupându-se, Fiul Însuși născut din veci din Tatăl, iar pentru noi oamenii și mântuirea noastră, din Duhul Sfânt și Sfânta Fecioară Maria, cum prevede și Simbolul Credinței. Păstorii, cei dintâi reprezentanți ai umanității, cărora s-a descoperit Pruncul dumnezeiesc, au înțeles minunea Nașterii mai presus de fire; iar magii, încercați în ale științei și culturii, au cuprins adevărul întocmai, lăsând cale și celor râvnitori de încredințare, ca aceasta să fie lămuritoare pentru ceea ce se definește iconomie divină, sau planul lui Dumnezeu Însuși spre împlinire, argumentarea a cunoscut o adâncire pe măsura desfășurării istoriei bisericești, roada fiind primită cu credință de întreaga suflare spre întărire.

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Sărbătoarea Nașterii Domnului este un prilej de a conștientiza faptul că pentru fiecare om există o intrare în viața în care orice pas însemnează o cronică ce poate deveni și istorie în cadrul unei obști mici sau mari și care-i eternizează numele desigur spre cinstire și urmare pilduitoare. Sfintele Evanghelii împlinesc această misiune, cele citite la sfintele slujbe din zilele sărbătorii, înfățișând și momente din copilăria sau tinerețea Mântuitorului, ca vestirea Nașterii de către îngeri păstorilor Betleemului, închinarea magilor înaintea familiei sfinte, fuga acesteia în Egipt de teama prigoanei din partea împărăției lumești, cu reîntoarcerea apoi la încetarea acesteia și așezarea în cetatea Nazaretului, respectarea Legii, pelerinajul la Templul din Ierusalim la vârsta de 12 ani cu consemnarea de către sfântul evanghelist a ”sporirii cu înțelepciunea și cu vârsta și cu harul la Dumnezeu și la oameni”[5] până la arătarea la Iordan spre primirea botezului de la Ioan. După biruirea ispitirilor de către diavol în pustia Carantaniei și pregătirea pentru împlinirea misiunii se înșiruie începutul propovăduirii învățaturii mântuitoare întărită cu fapte mărețe și minuni și pecetluită cu jertfa pe cruce și Învierea cea de a treia zi și Înălțarea la ceruri cu șederea de-a dreapta Tatălui, după încredințarea ucenicilor Săi cu strădania continuării a ceea ce Însuși a împlinit.[6] Credinciosului este descoperită întreaga lucrare cunoscând astfel unitatea firilor – dumnezeiască și omenească – prin care se mărturisește însuși faptul că Mântuitorul este centrul de referință a întregii vieți creștine. Spre acesta se îndreaptă în toată vremea și în tot locul gândirea teologică și rugăciunea tuturor credincioșilor. În acest context de amintit că Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad nu demult a înscris în activitatea ei un colocviu național de Teologie Dogmatică cu tema privitoare la ”Persoana lui Hristos în Dogmatica actuală”, ceea ce denotă despre cerința ce se resimte mereu de a apela la Cel care este Începutul și Sfârșitul.[7] Între concluziile întrunirii de reținut și următoarea: ”Persoana și lucrarea Mântuitorului

Iisus Hristos sunt centrale în Dogmatica, Spiritualitatea și Cultul Bisericii care proclamă și mărturisesc, pe temeiul Revelației, al Sfintei Scripturi și al Sfintei Tradiții, dogma unirii celor două firi, dumnezeiască și omenească, în Unul și Același Logos veșnic al Tatălui, născut din Tatăl înainte de veci și din Fecioara Maria, în vremurile din urmă. Dogma hristologică nedespărțită de cea trinitară, reprezintă fundamentul dogmelor vieții și misiunii Bisericii.

Vocația teologiei, sensibilă la nevoile și interogațiile omului contemporan și adânc înrădăcinată în Dogma, Spiritualitatea și Liturghia Bisericii este deodată explicitară a comuniunii omului cu Hristos Cel veșnic viu și mărturisire a trăirii Lui comunitare în Biserică.[8] Ascultând și glasul celor care s-au aplecat asupra prezenței celei de-a doua Persoane a Sfintei Treimi în viața Bisericii și a societății găsim aceeași unitate de-a lungul vremurilor. Astfel Clement Alexandrinul zice că ”Iisus Hristos S-a făcut om pentru a învăța pe om să se facă Dumnezeu.”[9] Sfântul Atanasie cel Mare spune: ”Fiul ne-a făcut fii ai Tatălui și a îndumnezeit pe oameni, făcându-Se om El Însuși.”[10] Sfântul Grigorie de Nazianz îndrumă: ”Să fim ca Hristos, căci El S-a făcut ca noi. Să ne facem pentru El Dumnezeu, că și El S-a făcut pentru noi Om.”[11] Sfântul Maxim Mărturisitorul afirmă: ”Dacă vrei să afli calea ce duce la viață, caut-o în ”Cale” și acolo o vei afla pe ea, adică în ”Calea” care a zis: ”Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.” Dar caut-o cu mare osteneală, căci puțin sunt cei care o află și nu cumva, rămânând pe din afara celor puțini, să te afli cu cei mulți.”[12] Sfântul Chiril al Ierusalimului susține că ”oriunde se arată Iisus, acolo este și mântuirea.”[13] Imnografia bisericească glăsuiește ca sfinții Bisericii: ”Eu mă împărtaşesc din dulceața din rai, de la care m-am îndepărtat prin neascultare. Că Chipul Cel neschimbat al Tatălui și Pecetea veșniciei Lui înfățișare de rob primește, ieșind din Maica ce nu știe de nuntă, nesuferind schimbare: că a rămas ce era, Dumnezeu adevărat fiind; și a luat ce nu era, om făcându-Se, din iubire de oameni.

Acestuia Să-I cântăm: Cel ce ca Fiu Te-ai născut din Fecioară, Dumnezeule, miluiește-ne pe noi;[14] precum și: ”Împărăția Ta este Împărăția tuturor veacurilor și stăpânirea Ta rămâne pentru tot neamul și neamul, Hristoase Dumnezeule, Cel ce Te-ai întrupat din Duhul Sfânt și din pururea Fecioara Maria și Te-ai făcut om. Lumină ne-a strălucit nouă, Hristoase Dumnezeule, venirea Ta.”[15] Adăugăm și versurile colindei ”O, ce veste minunată: ”Astăzi S-a născut/Cel fără de-nceput...” În legătura celor arătate părintele Dumitru Stăniloae arată între altele: ”Fiul lui Dumnezeu fiind Fiul unicului Tată, făcându-Se Om nu se face fiu și unui tată omenească. Originea îi rămâne una. El rămâne și ca om Fiu al Tatălui, căci firea omenească și-o asumă El Însuși, ceea ce o poate face născându-Se din Fecioară și în baza faptului că există din veci ca Fiu al Tatălui. El păstrează astfel și ca om o poziție de Stăpânitor liber al creației, luând din ea, prin El Însuși firea omenească. El se menține ca Fiu

al unicului Tată ceresc pentru a întări și în oameni conștiința lor filială față de Tatăl, ca ultimă origine a tuturor.”[16]

Dreptmăritori creștini și creștine,

Ca de fiecare dată, întâmpinăm sărbătoarea Crăciunului cu înălțare sufletească, depășind de multe ori fireasca grijă lumească pentru împărțășirea de cele nepieritoare, mai ales la vreme de încercare cum este aceea petrecută în curgerea anului ce se sfârșește, dar și cu nădejdea ieșirii din cele ale necazului. Desigur că referirea este la pandemia căzută peste întreg pământul, lăsând pe mulți dintre pământeni cu răni nu deplin vindecate, între care pierderea celor apropiați, care umbrește bucuria de praznic.

S-ar putea însă ca și cei trecuți în veșnicie să fie simțiți alături în farmecul iernii între troiene se întrezărește bătrânul Moș Crăciun, cel care a mângâiat sau înveselit întregi generații, transmitând prin fiecare tradiții, datini sau obiceiuri nemuritoare. Dealtfel, pentru Biserica noastră Anul a fost comemorativ pentru cei adormiți, având în grijă mormintele sau monumentele lor din cimitirele în bună parte aparținând parohiilor ce îi pomenesc pururea. Într-o împletire cu această datorie creștinească s-a desfășurat și Anul omagial al pastorației românilor de pretutindeni și care, în chip firesc, nu uită pământul țării unde odihnesc înaintașii de al căror dor de părtășie se vor bucura la cea de-a doua și iarăși venire a Domnului spre dreapta răsplătire a jertfelniciei pentru binele obștesc.

Anul ce în curând începe se proclamă de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului; totodată și comemorativ al sfinților isihăști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț, ceea ce îndrumă spre înălțarea continuă a minții spre Dumnezeu cum se definește frumusețea rugii. Avem nădejdea că prin aceasta vremea viitoare aduce izbăvirea de încercări și spor bogat în toate cele de folos tuturor. Împărțășindu-ne reciproc toate alosele urări de Crăciun și Anul Nou, urmăm după cuviință obiceiurile străbune spre mulțumire de obște și slava lui Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Amin.

Al vostru, către Domnul rugător și de tot binele doritor,

† **TIMOTEI**
Arhiepiscop al Aradului

- [1] Chinonicul sărbătorii Nașterii Domnului, Psalmul 110, 9;
- [2] Slava... Și acum... Vecernia Praznicului;
- [3] Tropar slujba Cununii și Hirotoniei; cf. Isaia 7, 14;
- [4] Matei, 1, 23;
- [5] Matei 2, Luca 2, 52; Matei 3, 16;
- [6] Ioan 9 – 21;
- [7] Apocalipsa 21. 6;
- [8] Cf. Document final al ediției a VIII-a, p. 4;
- [9] Nicolae Moldovanu, Dicționar de înțelepciune patristică, București, 1997, p. 251, n. 2300;
- [10] Idem, p. 252, n. 2313;
- [11] Idem, p. 252, n. 2314;
- [12] Idem, p. 252, n. 2308;
- [13] Idem, p. 252, n. 2316;
- [14] Stihira I Vecernia Praznicului;
- [15] Stihira a II-a, Vecernia Praznicului;
- [16] Chipul nemuritor al lui Dumnezeu, Craiova, 1987, p. 323